

افغانستان سهم هامون را به شوره‌زار «گودزره» می‌ریزد

بادهای ۱۲۰ روزه سیستان ۱۸۰ روز می‌وزند!

انحراف آب

۵۲ میلیون مترمکعب آب در پشت سد کمال‌خان جای می‌گیرد. برخلاف ساختارهای سد، آب مازاد به جای اینکه در مسیر طبیعی خود به سمت ایران هدایت شود، به جای اینکه در مسیر طبیعی خود به سمت ایران هدایت شود، به سوی گودزره می‌شود.

عکس: ایرنا

شده است. اختصاص ناچیز اعتبارات به این حوزه، دلیل دیگری از عوامل مؤثر در خشکسالی این استان شده است. مدیرکل محیط‌زیست سیستان و بلوچستان به «ایران» می‌گوید: متأسفانه بیش از دو دهه است که این زیست‌بوم ارزشمند به واسطه سوء‌مدیریت منابع آب و عدم تخصیص حقایق به محدودیت جدی مواجه بوده و هم‌اکنون نیز تقریباً خشک شده است. داوود میرشکار می‌گوید: منابع آبی ثابتی برای تالاب هامون نداریم و فقط در زمان‌های بارش‌های غیرنرمال و ورود جریان‌ات سیلابی، شاهد آبگیری گستره قابل‌توجهی از تالاب هامون هستیم.

انحراف مسیر هیرمند

یکی از اقدامات حیرت‌آور کشور همسایه، افغانستان، منحرف کردن حجم زیادی از آب هیرمند به سمت شوره‌زاری به نام «گودزره» است که به تلخاب تبدیل و هدر می‌رود. مدیرکل محیط‌زیست سیستان و بلوچستان می‌گوید: ۵۲ میلیون مترمکعب آب در پشت سد کمال‌خان جای می‌گیرد که این

آب تا ۵۰۰ متری از زمین‌های اطراف را مشروب می‌کند، اما متأسفانه برخلاف ساختارهای سد، آب مازاد به جای اینکه در مسیر طبیعی خود به سمت ایران هدایت شود و هامون و چاه‌نیمه‌ها را سیراب کند، به سوی گودزره هدایت می‌شود. موضوعی که این مسئول به آن اشاره می‌کند این است که متأسفانه مدیریت غلط دولت افغانستان و دستکاری بزرگ در طبیعت موجب خشکسالی در منطقه سیستان می‌شود. آب برای گودزره قاعدتاً منبع است و استفاده است. این منطقه به دلیل شوره‌زار بودن، نه تنها هیچ کاربردی ندارد، بلکه ارسال و هدر دادن حجم زیاد آب به این منطقه، آن را تبدیل به تلخاب می‌کند.

به گفته میرشکار، هم‌اکنون کشور همسایه بر این موضوع اصرار دارد که به دلیل بارش عمده به صورت برف، هم‌اکنون آبی در سد وجود ندارد که بتوانیم بخشی از نیاز هامون را برطرف کنیم. بخشی از حقایق هم از بند می‌آید که سیلاب‌ها از استان مجاور خراسان جنوبی وارد تالاب می‌کند.

بندهایی زده شده که آبخیزداری می‌شود و به واسطه فعالیت‌های کشاورزی در اختیار کشاورزان و دامداران قرار می‌گیرد.

شیوع بیماری‌های حاد تنفسی

مدیریتی که افغانستان در خصوص منابع آبی پیش گرفته است، منجر به عدم تأمین آب مورد نیاز تالاب‌های بین‌المللی هامون، خشکیدگی آنها و ایجاد منبع طوفان‌های گردوغبار در منطقه شده است؛ مدیریتی که به تبع آن جامعه محلی را به بیماری‌های حاد تنفسی دچار و امنیت انسانی (اقتصادی-اجتماعی) منطقه را با تهدیدها و آسیب‌های جدی مواجه کرده است. این روند تبعات اقتصادی، سیاسی و زیست‌محیطی زیادی برای سیستان و بلوچستان به وجود آورده است. در همین راستا میرشکار تأکید می‌کند: تخریب تالاب هامون پیامدهایی همچون تخریب پوشش گیاهی، تخریب نیززارهای تالاب، تشدید فرسایش بادی، تشدید انتشار ریزگردها و تغییر کاربری اراضی تالاب به اراضی کشاورزی را به همراه داشته است. به گفته مدیرکل محیط‌زیست

نیاز است دستگاه‌های مربوطه مسیر آنها را منتهی به تالاب را لایروبی کنند تا در صورت بارش باران یا سیلاب، آب به چاه‌نیمه‌ها برسد

سیستان و بلوچستان، آسیب جدی به ذخایر آبزیان تالاب، همراه با از دست رفتن فرصت‌های معیشتی برای صیادان محلی و دیگر مشاغل مربوط به عرضه محصولات صید شده است. علاوه بر آن تخریب پوشش گیاهی و نیززارهای تالاب و به تبع آن از دست رفتن فرصت‌های معیشتی وابسته به دامداری و صنایع دستی، از دیگر تبعات بحرانی شدن هامون است. در نتیجه علاوه بر تبعات اجتماعی از جمله از دست رفتن فرصت‌های درآمدزایی، بیکاری برای جوامع محلی، دامداران، صیادان و گردشگران که ۹۰ درصد شغل مردم سیستان را تأمین می‌کند، از یک سو شاهد افزایش نرخ بیکاری و کاهش سطح درآمد خانوارهای روستایی بوده‌ایم و از سوی دیگر افزایش بازه زمانی بادهای ۱۲۰ روزه به ۱۸۰ روزه، زندگی مردم را سخت کرده و تحت‌تأثیر قرار داده است. تشدید فرسایش بادی و انتشار ریزگردها باعث شیوع برخی بیماری‌ها و همچنین کاهش سطح رفاه و مطلوبیت سکونتگاه‌های روستایی شده تا جایی که برخی از روستاهای مرزی تخلیه شده است. روستاییان به مهاجرت از روستاها و اسکان در مناطق حاشیه شهرهای بزرگ نظیر زاهدان، چابهار و ایرانشهر مبادرت کرده‌اند که خود تبعات منفی اجتماعی، فرهنگی و مخاطرات امنیتی بیشتری را به همراه خواهد داشت. علاوه بر آن هزینه قابل‌توجهی برای حفظ سلامت مردم و ایجاد فرصت‌های شغلی جایگزین به مردم و دولت تحمیل شده و می‌شود. برای غیرمجاز دام بویزه شترها در بستر تالاب، وضعیت را بحرانی‌تر می‌کند. به گفته میرشکار، مشکلات را برطرف کنند، اما حضور سازمان‌های مردم‌نهاد، تعاونی‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری می‌تواند موجب ایجاد معیشت جایگزین برای مرزبانان کشور شود تا شاهد خالی شدن جمعیت از روستاها و شهر و کاهش جمعیت نباشیم. در حال حاضر تعداد زیادی در روستاها زندگی نمی‌کنند و به شهرهای دیگر و خارج از استان مهاجرت کرده‌اند. نزدیک به یک دهه از تدوین و

دام‌ها، هامون را می‌چرند

او با بیان اینکه اقدامات پیشگیرانه نیز در این زمینه مهم است، می‌گوید: از جمله دامپروران نباید از بستر تالاب برای چرا دام خود استفاده کنند. باید منابع هم برای احیای تالاب تزریق شود تا برای سال آینده ریزگردهای کمتری داشته باشیم. به اعتقاد این مسئول، باید حوزه خارجه و دیپلماسی این موضوع را بپذیرد و موشکافانه بررسی شود و کشور همسایه متعهد به تالاب را تأمین و رهاسازی کند تا بستر تالاب برای احیای تالاب در صورت بارش باران یا سیلاب، آب به چاه‌نیمه‌ها برسد و همچنین با بهبود مدیریت و افزایش راندمان آبیاری، استفاده هینه از آب در بخش کشاورزی پایدار اصولی شود تا منابع آبی زیرزمینی را از دست ندهیم. همچنین باید با مدیریت فشار چرای دام از پوشش گیاهی برداشته شود. در آخر نیز انجام فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در حفظ تالاب به گونه‌ای باشد که مردم را در برابر تهدیدات، تغییرات اقلیم و سازگار آن مصون کنیم.

۸۲۰

میلیون متر مکعب

طبق توافقنامه سال ۱۳۵۱ میان ایران و افغانستان، بنای نظامی هرگز نماد اعتبار و اهمیت خردکرد در دوران سلطنتی محسوب می‌شده و امکان حضور بسیاری از دانشمندان و فرهیختگان آن عصر را در این منطقه فراهم می‌کرده است.

خبر در خبر

استا غلامرضا ابدالی، مدیرکل دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش سازمان محیط زیست درباره تعداد یوزهای مشاهده شده در سال ۱۴۰۱ گفت: در سال جاری، شش فرد یوز ماده یا ۱۰ توله و دو فرور یوز نر ثبت کردیم.

استا یاورعبیری، رئیس جامعه اقامتگاه‌های بومگردی ایران در اعتراض به تبدیل مدارس به خوابگاه‌های نوروزی گفت: بومگردی‌ها در آستانه تعطیلی و ورشکستگی هستند، به جای حمایت از آنها، مدارس را برای اسکان نوروزی مسافران تجهیز می‌کنند.

سیر عطا الله کاویان، مدیرکل حفاظت محیط زیست استان مازندران گفت: عملیات عمرانی و اجرایی طرح گردشگری محدوده ۲۲ هکتاری جزیره آشوراده به سبب نداشتن مجوزهای قانونی، تا زمان تکمیل مجوز متوقف شده است.

استا رجب‌علی لیاق خانیکی، پژوهشگر و باستان‌شناس خراسانی گفت: بنای نظامی هرگز نماد اعتبار و اهمیت خردکرد در دوران سلطنتی محسوب می‌شده و امکان حضور بسیاری از دانشمندان و فرهیختگان آن عصر را در این منطقه فراهم می‌کرده است.

سینم علی بیت‌اللهی، عضو هیات علمی مرکز تحقیقات راه و شهرسازی گفت: نزدیک به ۴۹ درصد جمعیت کل کشور در معرض «فرونشست زمین» هستند و بیشترین خطر فرونشست متوجه استان‌های خراسان رضوی و اصفهان است.

میراث اپرا عطا حسن پور، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی لرستان از برنامه‌ریزی برای توسعه گردشگری روستایی و مردم‌شناسی در ۴۴ روستای استان خبر داده و گفت: وجود دریاچه‌ها، آبشار، دشت‌های حاصل‌خیز، تالاب‌ها و کوه‌های سر به فلک کشیده پوشیده از درخت و گیاهان، در کنار روستاهای لرستان، ضرورت توجه به گردشگری روستایی در این منطقه را فراهم کرده است.

استا مهدی خنجری، بازرس کل امور راه و شهرسازی سازمان بازرسی کل کشور با توجه به در پیش بودن سفرهای نوروزی، در نامه‌ای هشداریه به رئیس سازمان هواپیمایی کشوری خواستار اعمال نظارت بیشتر بر فروش بلیت به نرخ‌های اعلامی شد.

میراث اپرا زهره شمیرازی، مدیر پایگاه جهانی شهرسوخته از استمرار فعالیت‌های پژوهشی در محوطه جهانی شهرسوخته سیستان خبر داده و گفت: فصل بیستم فعالیت‌های پژوهشی در شهر سوخته سیستان از ابتدای اسفندماه امسال آغاز شده و پژوهشگران و باستان‌شناسان به سرپرستی سیدمنصور سیدسجادی در حال فعالیت هستند.

۱۵

زیست‌بوم

قاچاق سازماندهی شده دوزیست در حال انقراض در سال‌های اخیر کاهش چشمگیری داشته است

«امپراطور لرستان» پای سفره هفت‌سین!

گزارش دو

بیتا میرعظیمی

خبرنگار

سال‌هاست که موضوع قاچاق سمندر لرستانی یا «امپراطور» به یکی از چالش‌های پراهمیت در منطقه زاگرس تبدیل شده است؛ بحرانی که هر بار با نزدیک شدن به ایام نوروز شتاب گرفته و دردسرهایی جدیدی برای این حیوان دوزیست خلق می‌کند. گونه‌ای در معرض خطر انقراض که زیبایی ظاهری و رنگی بودن پوستش حالا به دردسری تازه برایش تبدیل شده است و قاچاق این گونه منحصربه‌فرد را برای حضور ناخوانده پای سفره هفت‌سین شدت بخشیده است. خبرهای بسیاری از فروش سمندر لرستانی در بازارهای محلی بسیاری از شهرهای کشور به «ایران» مخابره می‌شود؛ گونه‌ای زیبا که از تنها زیستگاهش «استان لرستان» قاچاق شده و در بازارهای محلی و هم‌زمان با نزدیک شدن به ایام عید، با قیمت‌هایی حدود ۲۰۰-۳۵۰ هزار تومان به فروش می‌رسد! طبق گفته «علی سالاروند» مدیرکل حفاظت از محیط زیست لرستان به «ایران»، سمندر لرستانی یک گونه جانوری اندمیک و منحصر به فرد در استان لرستان است. زیستگاه اصلی این گونه بومی و منحصربه‌فرد در جنوب استان لرستان (شهرستان

پلدختر) و مرز خوزستان (محدوده دزفول و اندیشک) قرار دارد. این حیوان دارای یک ویژگی قابل توجه است و آن اینکه هر جایی از بدن سمندر لرستانی قطع شود بلافاصله احیا و بازسازی می‌شود. این گونه همچنین به دلیل زندگی در آب کاملاً پاک و زلال، به نماد پاکی شهرت یافته است.

دست زدن به سمندرها ممنوع!

او می‌گوید: سمندر لرستانی تا زمانی که معروف نشده بود و کسی از احوالاتش خبر نداشت، بی‌هیچ دردسری در تنها زیستگاهش معروفیت این گونه، بسیاری برای مشاهده و شناخت بیشتر به منطقه هجوم آوردند. این دوزیست به دلیل قابلیت زندگی در آکواریوم، به یکباره مورد توجه بسیار زیادی قرار گرفت و قاچاقچیان و افراد سودجو را برای نگهداری این گونه منحصربه‌فرد در فضایی غیرمجاز سوق داد. در نتیجه قاچاق این گونه، تشدید شد و حیات آن در معرض خطر انقراض قرار گرفت.

طبق گفته علی سالاروند، سال ۱۳۹۸ اقداماتی برای محافظت از سمندر لرستانی انجام شده و جرایمی نیز برای قاچاق این گونه در معرض خطر انقراض در نظر گرفته شد. ارزش و اهمیت این گونه منحصربه‌فرد به تئور لیدرها و افراد محلی، آموزش داده شده و خواستار همکاری و کمک‌رسانی

۱۵

نماس بگردید

سامانه ۱۵۴۰ آمادگی دریافت هرگونه اطلاعات درباره قاچاق سمندر لرستانی دارد

عکس: بهنام‌پهوی

می‌شود. این مقام مسئول با اظهار تأسف از نگهداری سمندر لرستانی در آکواریوم‌های خانگی می‌گوید: سامانه ۱۵۴۰ آمادگی دریافت هرگونه اطلاعات درباره قاچاق و خرید و فروش این گونه در معرض خطراً دارد. محل موقتی نیز تعبیه کرده‌ایم تا حیوانات رها شده از دست قاچاقچیان را در آن نگهداری کنیم. سمندرها پس از کشف و شناسایی در این منطقه نگهداری می‌شوند تا پس از اطمینان از سلامت و عدم وجود هرگونه بیماری، در طبیعت رهاسازی شوند.

خرید و فروش امپراطور لرستان در خانی‌آباد

«ن - دانشور» یکی از آکواریوم‌فروش‌های راسته خیابان نواب تهران است. او با تجربه‌ای ۱۵ ساله در این حرفه به «ایران» می‌گوید: «همه ساله با نزدیک شدن به روزهای پایانی سال، بازار خرید و فروش گونه‌هایی نظیر ماهی قرمز، لاک‌پشت گوش قرمز و سمندر لرستانی داغ‌تر از همیشه می‌شود.

✂

مدیرکل محیط زیست لرستان می‌گوید: در حال حاضر یک پاسگاه موقت کانکس در مسیر ورود و خروج زیستگاه سمندر لرستانی افتتاح شده است. محیطبانان در منطقه فعال بوده و توضیحاتی را برای حفاظت از این گونه در معرض خطر انقراض به گردشگران ارائه می‌دهند. گشت‌های سایر فعال بوده و با کمک نیروهای پلیس، خودروهای حاضر در مسیر زیستگاه بازرسی می‌شوند. هم‌زمان با استان‌های مقصد قاچاق سمندرها از جمله تهران و اراک و ... در ارتباطیم تا بازارها رصد شده و از خرید و فروش سمندر لرستانی جلوگیری شود.

برش